

RAAP-NOTITIE 1397

Plangebied Lijnbaan te Lemmer

Gemeente Lemsterland

**Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend
veldonderzoek**

Colofon

Opdrachtgever: Vrieshorst Project B.V.

Titel: Plangebied Lijnbaan te Lemmer, gemeente Lemsterland; archeologisch
vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek

Status: eindversie

Datum: november 2005

Auteur: dr. J.J. Hekman

Bestandsnaam: L:\QXPress\Notities\2005\LELIJ\N01397-LELIJ.doc

Projectcode: LELIJ

Projectleider: dr. J.J. Hekman

Projectmedewerker: J.E. Pruim

ARCHIS-vondstmeldingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-waarnemingsnummers: niet van toepassing

ARCHIS-onderzoeksmeldingsnummer/CIS-code: 14585

Autorisatie: drs. T.J. ten Anscher

ISSN: 0925-6369

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V.

telefoon: 020-463 4848

Zeeburgerdijk 54

telefax: 020-463 4949

1094 AE Amsterdam

E-mail: raap@raap.nl

Postbus 1347

1000 BH Amsterdam

© RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V., 2005

RAAP Archeologisch Adviesbureau B.V. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen.

1 Inleiding

Algemeen

- *opdrachtgever*: Vrieshorst Project B.V.
- *aanleiding onderzoek*: nieuwbouw
- *datum uitvoering veldwerk*: 9 november 2005
- *lokale omstandigheden die van invloed zijn geweest op het onderzoek*: het plangebied is geheel bestraat en in gebruik als parkeerplaats.

Locatiegegevens

- *plangebied*: gelegen ten zuiden van de Lijnbaan, ten oosten van de Schoolstraat en ten noorden van Kortestreek.
- *plaats*: Lemmer
- *gemeente*: Lemsterland
- *provincie*: Fryslân
- *kaartblad topografische kaart Nederland 1:25.000*: 15F
- *plangebied in gebruik als*: parkeerplaats
- *oppervlakte plangebied*: ca. 0,08 ha
- *centrumcoördinaten (X/Y)*: 165.750/539.850

Onderzoeksvragen

Zijn er aanwijzingen voor (grotere) archeologische nederzettingen?

Het onderzoek is uitgevoerd volgens de hiervoor geldende normen en richtlijnen die zijn vastgelegd in het Handboek ROB-specificaties (Brinkkemper e.a., 1998). RAAP Archeologisch Adviesbureau en de door RAAP toegepaste procedures zijn goedgekeurd door het College voor de Archeologische Kwaliteit (CvAK), de instelling die het beheer heeft over de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) en die valt onder de Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer (SIKB; <http://www.sikb.nl>). Zie tabel 1 voor de dateringen van de in deze notitie genoemde archeologische perioden.

2 Bureauonderzoek

Archeologische gegevens

- *archeologische verwachting*: volgens de archeologische verwachtingskaart voor de gemeente Lemsterland (Ten Anscher e.a., 2004: kaartbijlage 3) is de archeologische verwachting voor de periode Steentijd t/m Vroege Bronstijd onbepaald. Voor de periode Midden Bronstijd t/m Vroege

Middeleeuwen is geen archeologische verwachting geformuleerd. Wegens vernatting en sterke veengroei was het gebied in die periode grotendeels ongeschikt voor menselijke bewoning.

- *advies Friese Archeologische Monumenten Kaart Extra (FAMKE; www.fryslan.nl/binfo/chk/inhoud/startchk.htm):* voor de Steentijd wordt aanbevolen een karterend onderzoek te laten uitvoeren, mits het plangebied groter is dan 0,5 ha. Voor de periode Middeleeuwen moet worden gestreefd naar behoud.
- *ARCHIS-waarnemingen en -vondstmeldingen (nationaal Archeologisch Informatie Systeem):*
 - in plangebied: het plangebied ligt binnen de grenzen van de historische dorpskern van Lemmer zoals in ARCHIS geregistreerd onder CMA-code 15F-004 (Monumentnummer 15018). Het betreft een terrein van hoge archeologische waarde.
 - in de directe nabijheid (< 300 m): ten noorden van het plangebied is een Romeinse munt gevonden (ARCHIS-waarnemingsnummer 40176).

Bodemkundige gegevens

- *bodem volgens bodemkaart:* niet gekarteerd wegens ligging in bebouwde kom (Stiboka, 1970).

3 Veldonderzoek

Booronderzoek: methode

- *positie boringen:* min of meer regelmatig verdeeld over het plangebied (zie figuur 1)
- *gebruikt boormateriaal:* een Edelmanboor met een diameter van 7 cm en een gutsboor met een diameter van 2 cm.
- *totaal aantal boringen:* 10
- *minimaal geboorde diepte:* 0,9 m -Mv
- *maximaal geboorde diepte:* 2,9 m -Mv
- *boorbeschrijvingen:* lithologisch conform NEN 5104 (Nederlands Normalisatie-instituut, 1989).
- *X-/Y-coördinaten boringen gemeten met:* meetlinten

Booronderzoek: resultaten

- *beschrijving laagopvolging (lithologisch) en interpretatie (lithogenetisch):* de laagopvolging is van boven naar beneden als volgt. De top bestaat uit een circa 0,5 tot 1 m dikke ophogingslaag (matig grof, lichtgrijsgeel zand). Daaronder ligt een circa 0,9 tot 1,6 m dikke (sub)recent verstoorde laag (donkergrijsbruin, matig fijn, zwak siltig, zwak humeus zand met klei- en veenbrokken). Deze verstoorde laag bevat veel puinbrokken (hardgebakken rode en gele baksteen, beton en/of mortel, kiezels) en enkele geglazuurde aardewerkfragmenten (Nieuwe tijd). Deze indicatoren

- zijn niet archeologisch relevant. Daaronder ligt in de boringen 1, 3, 6 en 10 een circa 0,45 tot 0,6 m dikke laag veen (heide- of mosveen en rietveen). Onder het veen ligt in deze boringen dekzand (lichtgrijsgeel, matig fijn, zwak siltig zand). In het dekzand is geen bodemvorming geconstateerd. De boringen 2, 4, 5, 7, 8 en 9 konden wegens de aanwezigheid van ondoordringbaar puin in de verstoorde laag niet dieper worden gezet.
- *archeologische indicatoren in boringen*: geen (zoals hierboven opgemerkt zijn de puinbrokken niet te beschouwen als archeologisch relevant).

4 Conclusies en aanbevelingen

Conclusies

De bodem in het plangebied bestaat uit een ophogingslaag op een recent verstoorde laag op veen op dekzand. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen voor de aanwezigheid van (grotere) archeologische nederzettingen.

Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van het inventariserend archeologisch onderzoek wordt voor plangebied Lijnbaan te Lemmer geen vervolgonderzoek aanbevolen.

Contactpersonen:

- *overheid*: dr. G.J. de Langen, provinciaal archeoloog, provincie Fryslân (tel. 058-2925487).
- *RAAP*: dr. J.J. Hekman, projectleider (tel. 0512- 589140).

Literatuur

Anscher, T.J. ten, D. Bekius, J. Molema & P.S.G. Asmussen, 2004. Gemeente Lemsterland; een inventariserend archeologisch en cultuurhistorisch onderzoek: archeologische verwachtingskaart en historisch geografische overzichtskaart. *RAAP-rapport 1047*. RAAP Archeologisch Adviesbureau, Amsterdam.

Brinkkemper, O., e.a. (redactie), 1998. *Handboek ROB-specificaties*. Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, Amersfoort.

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989. *Nederlandse Norm NEN 5104, Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Stiboka, 1970. *Bodemkaart van Nederland, schaal 1:50.000. Toelichting bij de kaartbladen 15 West (Friese gedeelte) en 15 Oost Staveren*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Overzicht van figuren en tabellen

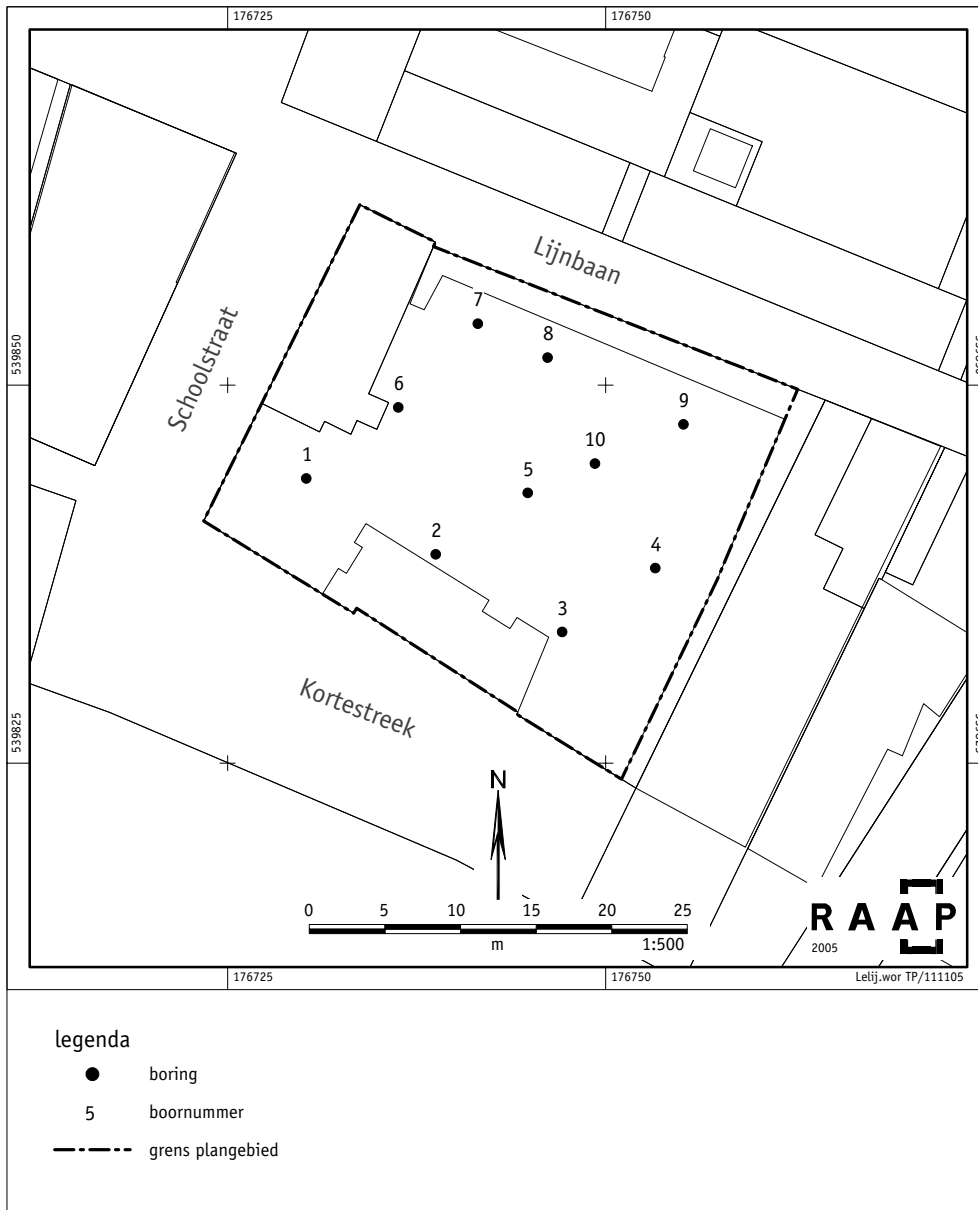
Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

Bijlage 1. Boorbeschrijvingen.

Periode	Datering			
Nieuwe tijd	1500	-	heden	
Late Middeleeuwen	1050	-	1500	na Chr.
Vroege Middeleeuwen	450	-	1050	na Chr.
Romeinse tijd	12 voor	-	450	na Chr.
IJzertijd	800	-	12	voor Chr.
Bronstijd	2000	-	800	voor Chr.
Neolithicum (nieuwe steentijd)	5300	-	2000	voor Chr.
Mesolithicum (midden steentijd)	8800	-	4900	voor Chr.
Paleolithicum (oude steentijd)	300.000	-	8800	voor Chr.

Tabel 1. Archeologische tijdschaal.

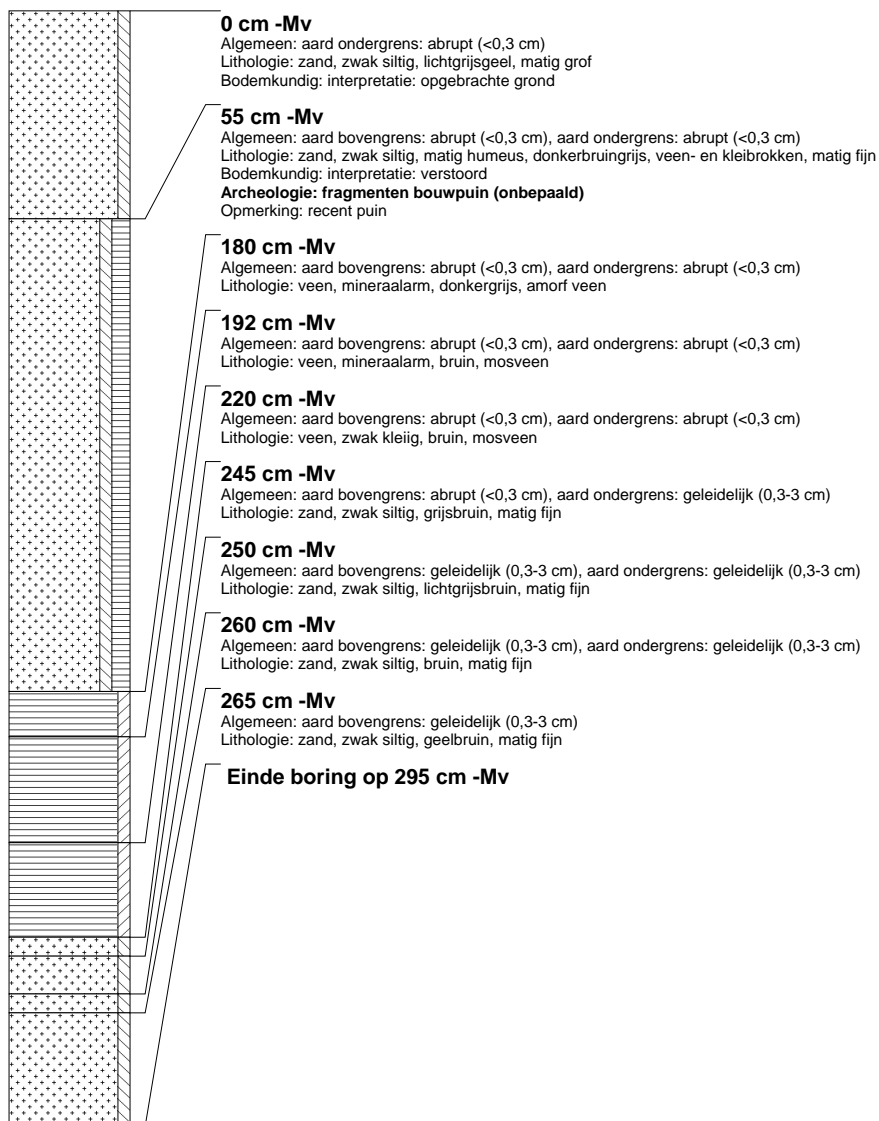

Figuur 1. Boorpuntenkaart.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

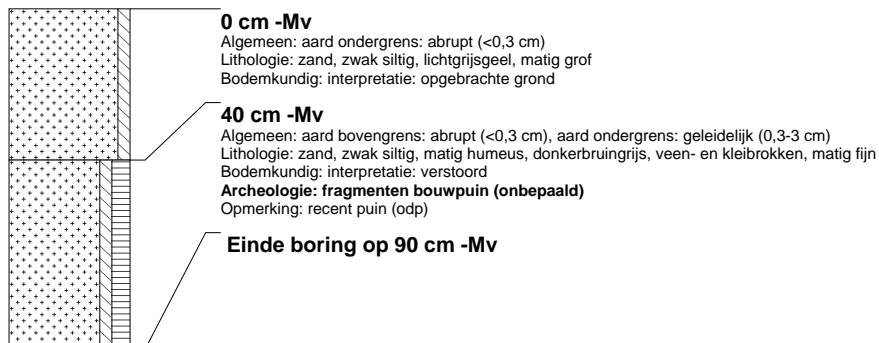
boring: LELIJ-1

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

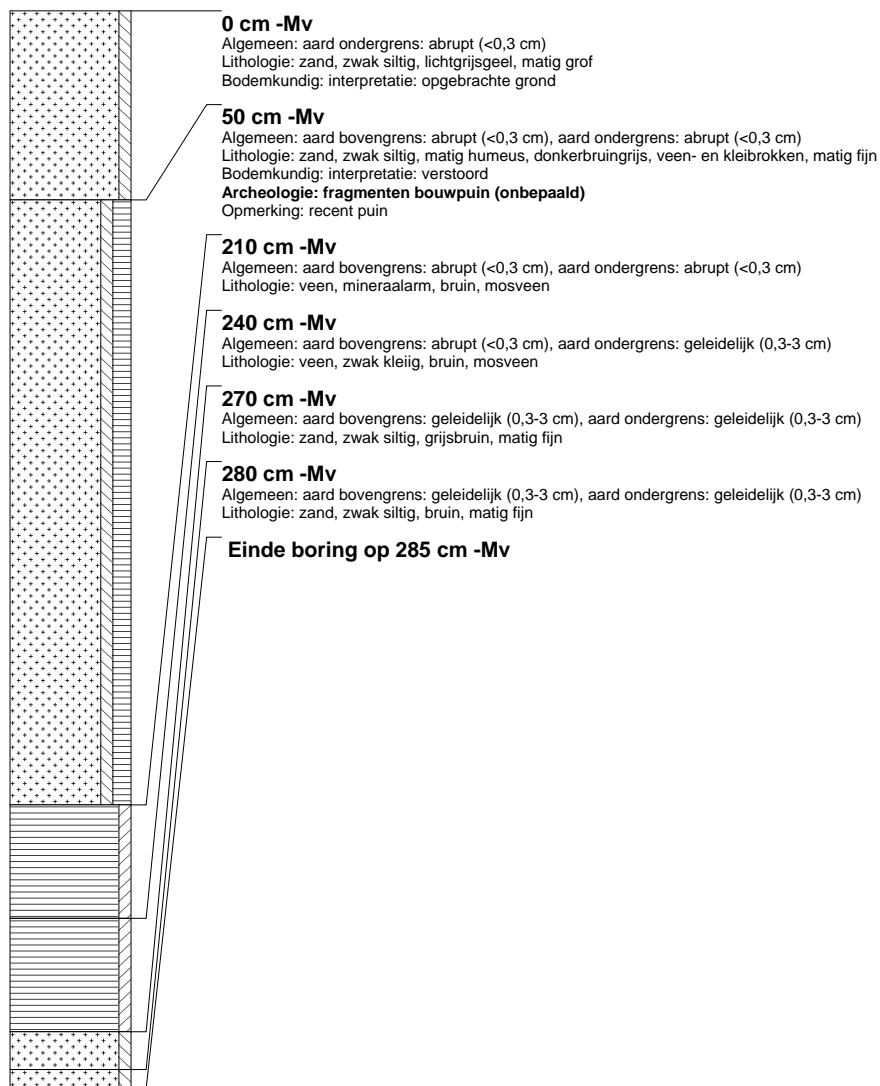
boring: LELIJ-2

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

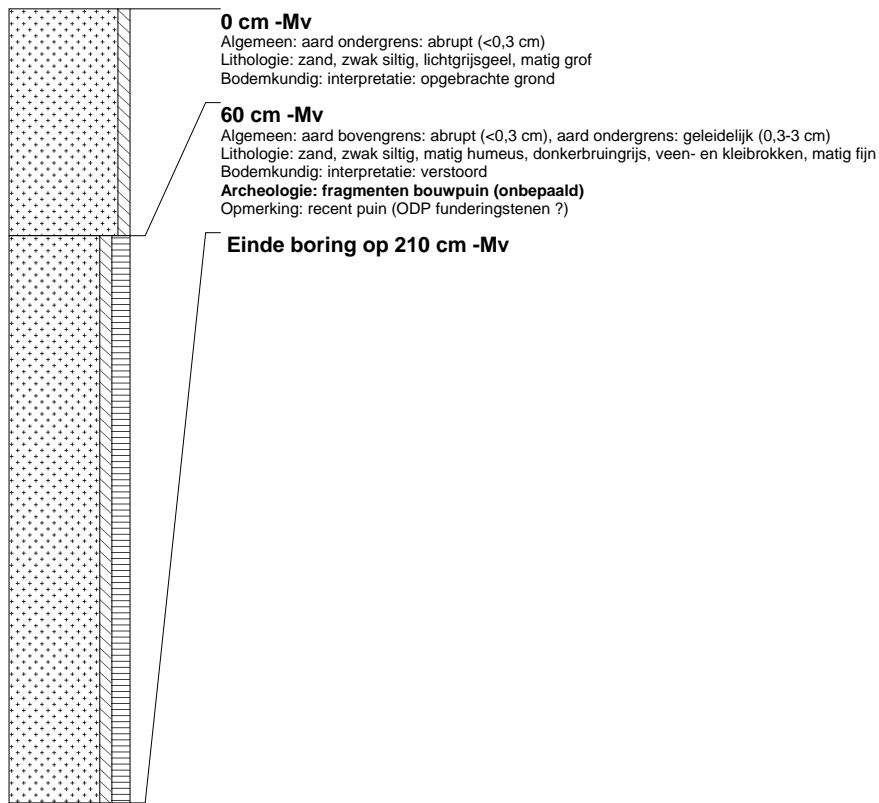
boring: LELIJ-3

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

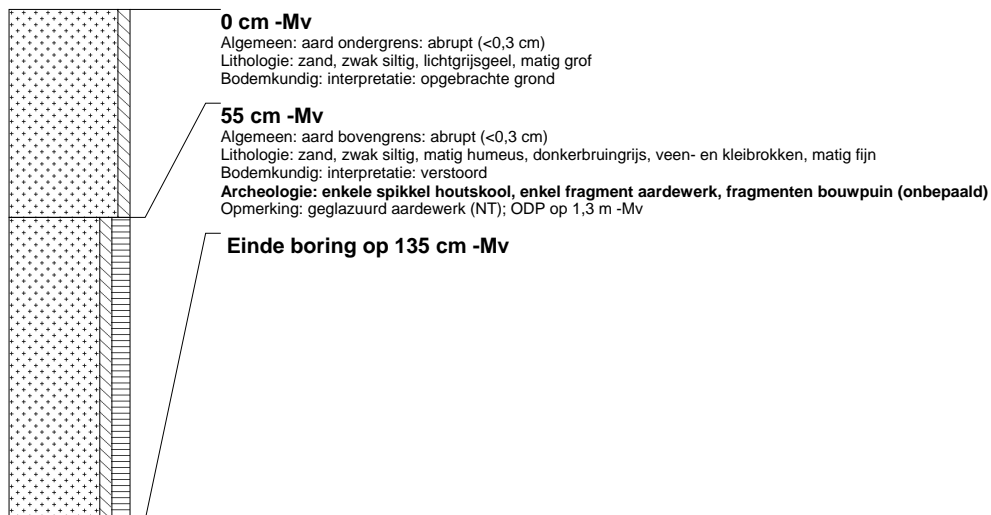
boring: LELIJ-4

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

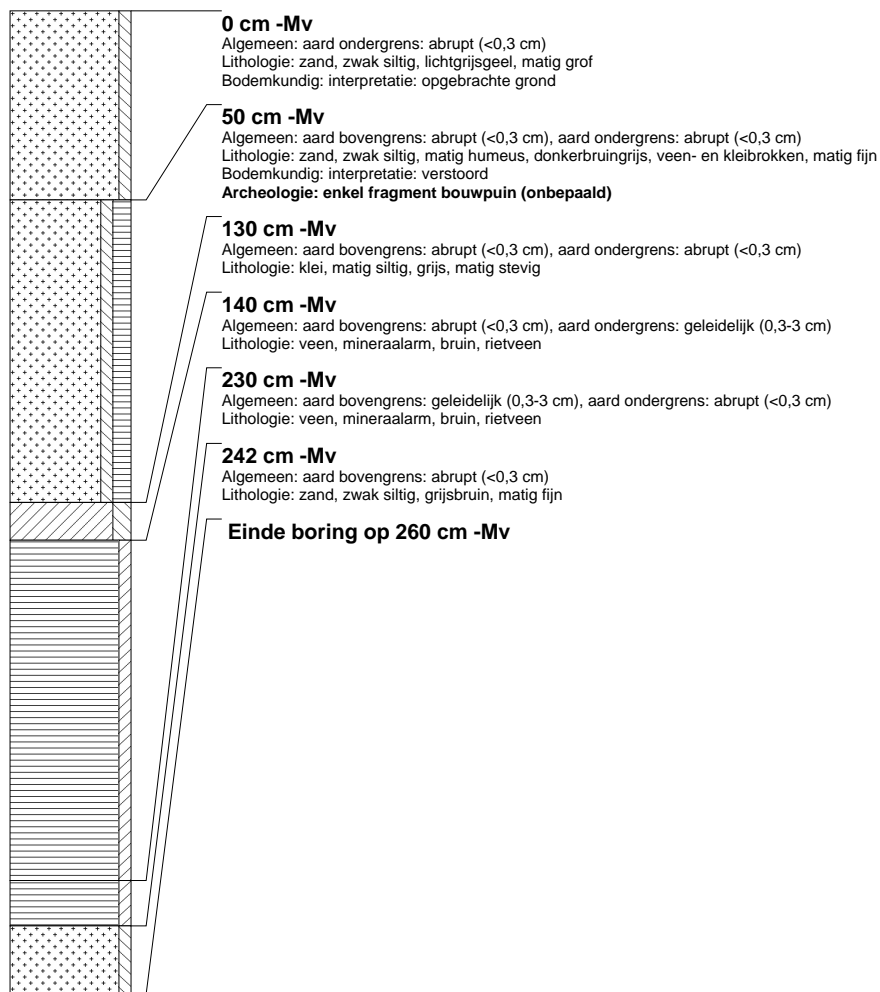
boring: LELIJ-5

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

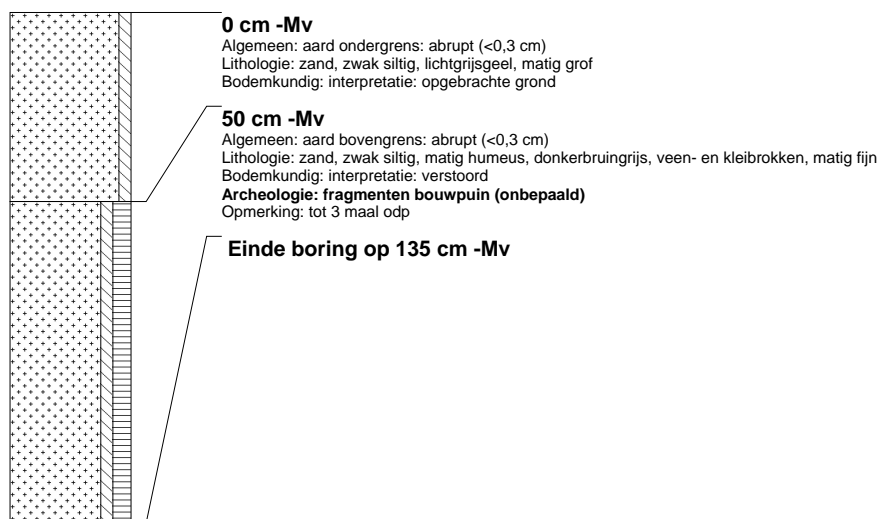
boring: LELIJ-6

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

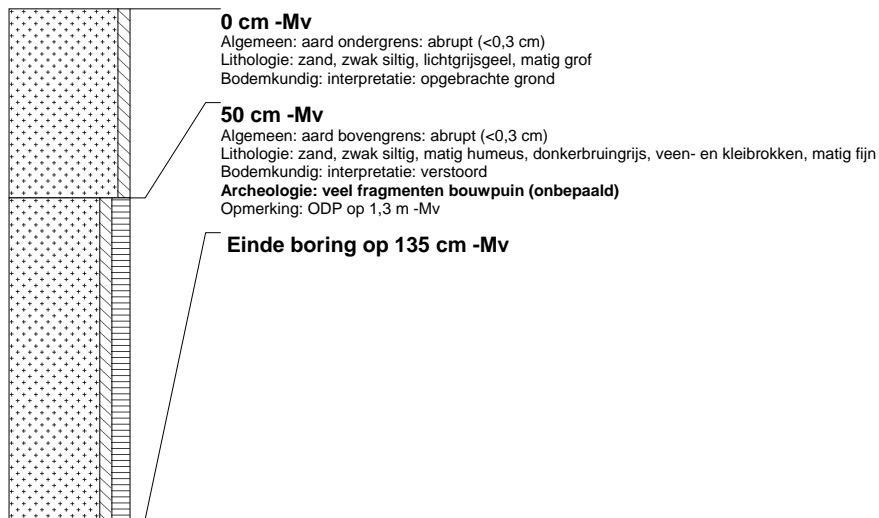
boring: LELIJ-7

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

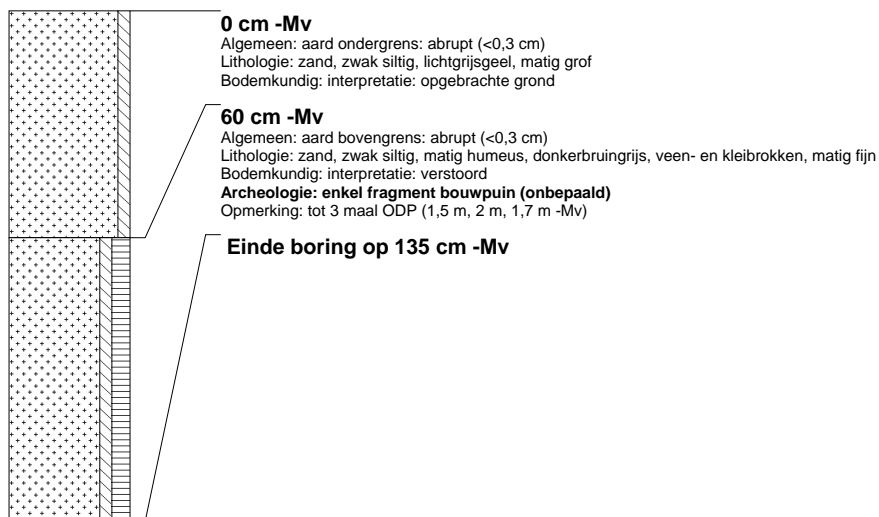
boring: LELIJ-8

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: LELIJ-9

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

boring: LELIJ-10

beschrijver: JJH/JEP, datum: 9-11-2005, boortype: guts-3 cm, doel boring: archeologie - kartering, provincie: Fryslân, gemeente: Lemsterland, plaatsnaam: LEMMER, opdrachtgever: VRIESHORST PROJECT B.V., uitvoerder: RAAP Noord

